

Motion till riksdagen

1987/88:Bo8

av Lars Werner m. fl. (vpk)

med anledning av prop. 1987/88:35 om
kommunal bostadsanvisningsrätt m. m.

Vänsterpartiet kommunisterna har under många år i olika sammanhang förespråkat och föreslagit åtgärder i syfte att förbättra möjligheterna till en rättvisare fördelning av både nybyggda och ledigblivna bostadslägenheter. En aktiv kommunal bostadsförmedling är därvid ett viktigt medel för att uppnå bostadssociala mål.

Vpk:s utgångspunkt är att alla lägenheter skall förmedlas genom bostadsförmedlingen, dvs. obligatorisk bostadsförmedling. Det innebär bl. a. att vi förordar en effektiv lagstiftning framför avtalslösningar. Erfarenheterna av frivilliga avtal är generellt sett dåliga och avtalslösningar innebär att grundläggande bostadssociala rättigheter blir föremål för förhandlingar och ger utrymme för ett visst godtycke.

En konsekvens av nu föreliggande förslag, med eventuella förändringar/förbättringar, måste enligt vår mening bli en allmän upprustning av de kommunala bostadsförmedlingarna. Förmedlingarna måste vara informations- och serviceorgan för både dem som saknar egen bostad eller som önskar byta. De hushåll som inte kan konkurrera på en allt hårdare kommersialiserad bostadsmarknad och dess villkor måste ha rätt till och frihet i val av bostad.

Bostadskommittén föreslog i sitt slutbetänkande våren 1986 (SOU 1986:6) en rad åtgärder för att förbättra kommunernas tillgång på förmedlingsbara lägenheter. Kommittén förordade bl. a. sanktioner för att säkra förmedlingsrätten vid statliga lån, enhetligt förfarande vid prövning av hyresgästerna och preciserade anvisningstider. Vidare att anvisning enligt bostadsförsörjningslagen skulle förenklas och samordnas med prövning enligt lånebestämmelserna, och förenklingen genomföras av bostadsanvisningslagens besvär- och delgivningsförfarande.

Förslagen i förevarande proposition tillgodoser en del av dessa förslag och innebär bl. a. förenkling och förtydligande av lagstiftningen, mer enhetligt prövningsförfarande och införande av vissa sanktionsbestämmelser.

Propositionsförslagen är dock inte tillfredsställande i vissa avseenden. Vi har inledningsvis anfört erinringar beträffande förslagets grundläggande konstruktion om att avtal skall träffas mellan kommuner och fastighetsägare. Vår utgångspunkt är att husägaren skall vara skyldig att godta anvisad hyresgäst och att kommuner skall ha en generell rätt att förmedla lediga lägenheter. Vill inte kommunerna använda sig av denna rätt bör man ha möjlighet att avstå från detta.

Om man inte inför en skyldighet för fastighetsägare att godta anvisad hyresgäst får möjligheten till en särskild inflyttningsprövning införas, lik den prövning som sker enligt hyreslagen vid byte med den skillnaden att husägaren får begära prövningen. Skulle en sådan prövning innebära att husägaren inte behöver godta hyresgästen skall kommunen alltid kunna hyra lägenheten och låta hyresgästen hyra i andra hand.

Argumenten beträffande befarade svårigheter att betala hyra, misskötsamhet osv. kan avvisas med att det alltid finns möjlighet för husägaren att säga upp hyresavtalet enligt reglerna i hyreslagen.

Då det gäller anvisningsrätten måste möjlighet föreligga att tvinga fram en upplåtelse även av lägenheter som står tomma i avvaktan på ombyggnad, försäljning av hus, etc.

Det är tveksamt om en bra förmedlingsverksamhet kan åstadkommas med den anvisningstid om en månad som följer av bestämmelserna i 10 §. Flera remissinstanser har också påpekat detta och föreslagit att en anvisningstid om två månader för kommuner skall skrivas in i lagen, en uppfattning som vi delar.

Hyresgästorganisation bör enligt vår mening, på samma sätt som kan ske enligt bostadsanvänderingslagen (upprustningsåläggande eller anvisningsförbud) eller anläggningslagen (förrättning), ha rätt att anhängiggöra ärende om tillämpning av lagen om kommunal anvisningsrätt.

Om den föreslagna ordningen med att förena beslut om anvisningsrätt med vite skall få en bra effekt, måste vitesbeloppet vara kännbart och storleken ställas i relation till resp. lägenheters värde. I annat fall finns risk för att vitet blir mer eller mindre verkningslöst.

För övrigt delar vi i huvudsak de synpunkter och de förslag som Hyresgästernas riksförbund, bostadsstyrelsen, Stockholms kommuns fastighetskontor och bostadsförmedlingskontor, Örebro kommun, Bostadsförmedlarnas yrkesförening, SABO och LO framfört i remissyttranden över departementspromemorian Ds Bo 1987:2.

Hemställan

Med anledning av vad i motionen framförts föreslås

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförs i motionen om en generell rätt för kommunen att förmedla lediga lägenheter,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförs i motionen om upplåtelse av tomma lägenheter,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförs i motionen om husägares principiella skyldighet att godta anvisad hyresgäst och om inflyttningsprövning,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförs i motionen om hyresgästorganisations möjlighet att ansöka om hyresnämnds prövning,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförs i motionen om en förlängd anvisningstid.

Stockholm den 18 november 1987

Mot. 1987/88

Bo8

Lars Werner (vpk)

Bertil Måhrink (vpk)

Jörn Svensson (vpk)

Tore Claeson (vpk)

Nils Berndtson (vpk)

Inga Lantz (vpk)